

Ibsa Suuratu Al-Insaan-Kutaa 2

Description

Kutaa darbe keessatti mindaa namoota Rabbitti amanani, Isaaf ajajamanii fi hojii gaggaarii baay’ê™mee hojjatanii ilaaluf jalqabne turre. Har’ê™as itti fufuun hojiiwwanii fi amaloota mindaa guddaa sanitti isaan geesse fi qananii Jannata keessatti argatan ni ilaalla.

فُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ
حُبَّهُ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ
كُمُ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا ﴿١٠﴾

â€(7)-Isaan nazrii isaanii ni guutuu, Guyyaa sharriin isaa babalâ€™atus ni sodaatu. (8)-Nyaatas ofii jaallachuu waliin hiyyeessa, yatiimaa fi boojiâ€™amaa ni nyaachisu.(9)- [Ni jedhus,] â€Nuti Fuula Rabbii qofaaf isin nyaachifna, mindaas taâ€™i galata isin irraa hin barbaannu. (10)- Dhugumatti nuti Gooftaa keenya irraa Guyyaa hammaataa [fuula] suntursu sodaanna.â€• Suuratu Al-Insaan 76:7-10

Nazrii (qodhaa)- jechuun namni hojii tokko hojjachuuf wanta nafsee ofii irratti dirqama godheedha.[1] Amaariffaan â€silatâ€, Ingiliffaan â€vowâ€ jedhama.

â€Isaan nazrii isaanii ni guutuuâ€• kana jechuun abraar (warri gaggaariin Rabbiin sodaatanii fi hojii gaggaarii baay’ê™mee hojjatan) hojii tokko hojjachuuf nazrii yoo seenan, hin faallessan, ni guutu. Fakkeenyaaf, Rabbiif jedhe akkas nan godha jedhanii waadaa yoo seenan, waadaa kana ni guutu. Ammas hiikni biraa, wanta Rabbiin isaan irratti dirqama godhe ni guutu. Kan akka salaataa, zaka, sooma, hajji fi dirqamoota biroo. Sababni kanaa, ajaja Rabbii irraa wanti namni sababa iimaana isaatiin qabate nazrii jala gala.[2] Namni dhugaan Islaama yommuu labsu, wanta Rabbiin dirqama narratti godhe nan hojjadha jedhee waadaa galaa jira.

Ergamaan Rabbii (SAW) ni jedhan: â€Namni Rabbiif ajajamuuf nazrii seene, Isaaf haa ajajamu. Namni Rabbiin faallessuuf nazrii seene, Isa hin faallessin (badii hin hojjatin).â€• [Sahiih Al-Bukhaari 6700](#)

â€Guyyaa sharriin isaa babalâ€™atus ni sodaatu.â€• Kana jechuun Guyyaa Qiyaamaa hamtuun isaa babalâ€™atu ni sodaatan. Qataadan ni jedha: Rabbiin kakadhe! hanga sharriin Guyyaa kanaa samii fi dachii guututti ni babalâ€™ata. Muqaatilis ni jedha: sharriin Guyyaa kanaa samiiwwan keessatti babalâ€™achuun samiin ni tarsiisa, urjiileen ni harcaâ€™u, malaaykonni ni rifatu, dachii keessattis

gaarreen ni bubbuqifamu, bishaan ni xuxuma.[\[3\]](#)

Ammas abraar, **â€œNyaatas ofii jaallachuu waliin hiyyeessa, yatiimaa fi boojiâ€™amaa ni nyaachisu.â€™** Kana jechuun nyaata osoo ofii itti hajamanuu fi jaallatanu, hiyyeessa waa hin qabne, yatiimaa fi boojiâ€™amaa ni nyaachisu. Yatiima jechuun ijoollee umrii saalfannaa gahuun dura abbaan irraa duâ€™eedha. Boojiâ€™amaan immoo nama yeroo waraanaa qabamuun hidhameedha. Mufassiroonni akka jedhanitti aayah keessatti, jechi **â€œasiirâ€™** jedhu boojiâ€™amaa fi sababa adda addaatin nama hidhame of keessatti qabata.[\[4\]](#)

â€œNutu Fuula Rabbii qofaaf isin nyaachifnaâ€™ kana jechuun Jaalala Rabbii fi mindaa Isaa kajeellee isin nyaachifna. **â€œmindas taâ€™i galata isin irraa hin barbaannu.â€™** Kana jechuun mindaa ittiin nuuf deebistan isin irraa hin barbaannu, ammas, namoota biratti akka nu galateefattan hin barbaannu. Mujaahidi fi Saâ€™iid ibn Jubeeyr akkana jedhu: wallaahi, arraba isaanitiin kana hin dubbanne. Garuu Rabbiin qalbii isaanii irraa kana ni beeke. Nama waan gaarii hojjachuuf kajeelu kajeelchisuuf dubbii kanaan isaan faarse.â€™[\[5\]](#)

Kuni kan agarsiisu ikhlaasa isaaniti. Ikhlaasa waan qabaniif namoota irraa mindaa fi galata hin barbaadan. Namoonni akka isaan faarsan hin fedhan. Wanta garmalee jaallatan keessaa **â€œnyaataâ€™** yommuu namaaf kennan, mindaa fi galata kan hin barbaanne yoo taâ€™me, toltuu biraa namaaf olan irrattis mindaa fi galata hin barbaadanii jechuudha. Kan akka beekumsa nama barsiisu, humnaan nama dadhabaa gargaaru fi kkf.

Itti fufuun ni jedhu, **â€œDhugumatti nuti Gooftaa keenya irraa Guyyaa hammaataa [fuula] suntursu sodaanna.â€™** Kana jechuun akka Rabbiin Guyyaa garmalee hammaataa (cima) fuulli itti dukkanaaâ€™u fi sunturu san nuuf rahmata godhuuf kana hojjanna.[\[6\]](#)

Guyyaan Qiyaamaa guyyaa garmalee hammaataa fi balaan isaa dheeraa fuulli kaafiraa itti kontoonfatuudha. Guyyaan kuni garmalee kan nama dhiphisu taâ€™uu irraa kan kaâ€™me dafqii akka reenjiir irraa gadi bubbuâ€™a. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾

â€œGuyyaa san Mootummaan Haqaa kan Rahmaani. Kaafirota irratti Guyyaa garmalee cima taâ€™eedha.â€™ Suuratu Al-Furqaan 25:26

Guyyaa garmalee hammaataa fi cima kana irraa Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa warroota amananii hojii gaggaarii baayâ€™ee hojjatanii fi badii irraa fagaatan ni baraara. Itti aanse ni jedha:

فَوْقَهُمْ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾

â€œRabbiinis sharrii Guyyaa sanii irraa isaan eega, ifaa fi gammachuu isaan qunnamsiisa.â€™ Suuratu Al-Insan 76:11

Kana jechuun addunyaa keessatti wanta Rabbiin isaanii jaallatu sababa hojjataa turaniif sharrii guyyaa hammaataa fuulli itti sunturu sodaataa turan san isaan irraa deebisa. Fuula isaanitiif cululuqaa fi nuura (ifa), qalbii isaanii keessatti gammachuu kennaaf. [7] Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa warra Guyyaa Qiyaamaa nagaha taâ€™TMan ilaalchise ni jedha:

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا
يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾

â€œNaasun guddaan isaan hin gaddisisu. Malaaykonnis isaan qunnamuun â€œKuni Guyyaa keessan kan waadaa isiniif galamaa tureedha.â€• [jedhuun].â€• Suuratu Al-Anbiyah 21:103

Naasuu jechuun sodaa fi rifannaa buâ€™TMaan isaa sochii qaamaa irratti mulâ€™TMatuudha. Naasun hundarra guddaan (al-Fazaâ€™TMul Akbar) namoonni wanta Guyyaa Murtii adeemsifamu qunnamuuf akkuma kaafamaniin itti aanse kan taâ€™TMuudha. Kaafironni fi namoonni badii gurguddaa hojjatan adabbii qunnamuu hedaniif garmalee nayuu (rifatu). Warroonni hojii gaggaarii hojjachuu hanqisaniis yommuu mindaa guddaa of jala akka dabarsan argan ni gaddu. Garuu namoonni Rabbiin irraa gammachiisni darbeef, tasgabbii guutuu keessa taâ€™TMu. Naasuun guddaan isaan hin gaddisiisu. Malaaykonni kabajaan isaan qunnamuun, â€œKuni Guyyaa keessan kan waadaa isiniif galamaa tureedha.â€• [jedhuun]. Kana jechuun Kuni Guyyaa Guddaa keessan kan isin Jannata qananii keessatti warra garmalee gammadanii fi milkaaâ€™TMan itti taataniidha. Inni Guyyaa addunyaa keessatti beellamamaa turtaniidha. [8]

Balâ€™TMinnaan mindaa fi badhaasa muraasa abraar Jannata keessatti argatan

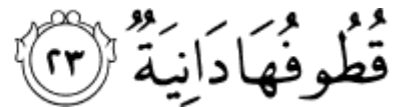
﴿وَجَزَّيْنَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾ ﴿١٢﴾ مُتَّكِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ
لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمَهْرِيرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلِّلَتْ
قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ﴿١٤﴾

â€œ(12)â€“Sababa obsaniif Jannataa fi hariira isaan badhaasa. (13)-Ishii keessatti sireewwan faayaman irratti hirkattoota taâ€™TMu. Aduus taâ€™TMe qorra cimaas hin argan. (14)-Gaaddisni ishii isaanitti dhiyoo, firiwwan ishiis laaffifamu laaffifaman.â€• Suuratu Al-Insaan 76:12-14

â€œSababa obsaniif Jannataa fi hariira isaan badhaasa.â€• Guyyaa Qiyaamaa warroota amanan gaggaarii kanniin Rabbiin subhaanahu wa taâ€™maala sababa isaan Isaaf ajajamuu irratti obsanii fi Isa faallessuu irraa of qabaniin, Jannata qananii hundaan guuttamte fi uffata hariiraatin isaan badhaasa. Jecha biraatin, Jannata isaan seensisa, uffata hariiraa isaan uwwisa. Uffanni hariiraa uffata baayâ€™tee laafaa (lislis) taâ€™tee fi baayâ€™tee namatti toluudha. Jannata keessatti sireewwan garmalee faayamanii fi saaphana (agoobarii) ofirraa qaban irratti hirkatanii tasgabbiin taaâ€™u. Achi keessatti hooâ€™a aduu fi qorra cimaa isaan rakkisu hin argan. Kana irra, isaan yeroo hundaa gaaddisa qabbanaa keessaa taâ€™u. Hooâ€™aa fi qorri hin jiru.

â€œGaaddisni ishii isaanitti dhiyooâ€• Kana jechuun gaddisni mukkeen Jannataa isaanitti dhiyoodha.

â€œfiriiwwan ishiis laaffifamu laaffifaman.â€• Kana jechuun taaâ€™manii, dhaabbatanii, hirkatanii, akka fedhanitti, mukkeen Jannataa irraa firii funaannachuun isaaniif laaffifamee jira.[\[9\]](#) Ibsi biraa: namni tokko Jannata keessatti firaafire barbaade argachuuf yoo yaale, firaafireen isatti dhiyoo taâ€™a. Akka waan dhagayuutti damee ol fagoo irraa isatti gadi dhufa.[\[10\]](#) Akkuma Rabbiin subhaanahu wa taâ€™maalaa jedhe:

â€œFiriiwwan ishii (Jannataa) dhiyoodha.â€• Suuratu Al-Haaqqah 69:23

Akka addunyaa tanaatti firii guurrachuuf mukarra bayanii hin rakkatan. Firiin isaaniif dhiyoodha. Taaâ€™manii, dhaabbatanii, ciisanii bakka barbaadanitti isaaniif dhufa.

Mee itti xinxalli qananii akkanaa, fuula isaanii ni ibse, keessa isaanii gammachuun guute. Qaama isaanii immoo hooâ€™aa fi qorri akka hin tuqne godhe. Uffata baayâ€™tee laafaa qamatti tolu isaanitti uwwise. Gaaddisa qabbanaa keessa jiraatu. Yeroo barbaadanitti dhugaati fi firaafiree fedhan sooratu. Subhaanallah!!! Qananii akkam namatti tolu! Asirratti waan dhaabbatu sitti fakkaataa? In sha Allaah kutaa itti aanu keessatti qananii dabalataa ilaalu itti fufnaâ€™.

Kitaabban wabii

[\[1\]](#) Tafsiiru Xabarii-23/542 [\[2\]](#) Tafsiiru Qurxubii-21/457-458 [\[3\]](#) Madda olii [\[4\]](#) Tafsiiru Xabarii-23/544 [\[5\]](#) Tafsiiru Ibn Kasiir-7/447 [\[6\]](#) Madda olii [\[7\]](#) Tafsiiru Xabarii-23/550 [\[8\]](#) Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-14/377-378 [\[9\]](#) Tafsiiru Xabarii-23/553 [\[10\]](#) Tafsiiru Ibn kasiir-7/448

Date Created

December 13, 2019

Author

admin